

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.001.07.2021

00122021

Pan
Mieczysław Bieniek
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży
Powiatowy Urząd Pracy w Łomży
ul. Nowogrodzka 1, 18-400 Łomża

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowych z Funduszu Pracy na sfinansowanie pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców i działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowych oraz na dofinansowanie dla przedsiębiorców – osób fizycznych niezatrudniających pracowników.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, ul. Nowogrodzka 1, 18-400 Łomża ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Bieniek – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Piotr Żukowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/7/2021 z 19 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1, 2-3)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez PUP dotacji celowej z Funduszu Pracy na wypłatę wsparcia, o którym mowa w art. 15 zzzd, 15zzda oraz 15zzc ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ⁴ .
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności działania w zakresie: udzielania i umarzania bezzwrotnych pożyczek dla mikroprzedsiębiorców, udzielania i umarzania bezzwrotnych pożyczek dla organizacji pozarządowych oraz udzielanie dofinansowania kosztów działalności gospodarczej osób fizycznych niezatrudniających pracowników. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego.</i>

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez PUP dotacji celowych z Funduszu Pracy w skontrolowanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Rzetelnie rozpatrzone objęte badaniem 122 z 5084 wniosków przedsiębiorców i organizacji pozarządowych o udzielenie pożyczki lub dofinansowania z Funduszu Pracy. Na ich podstawie środki w wysokości 479,7 tys. zł przeznaczono na wsparcie uprawnionych podmiotów, spełniających warunki, określone w art. 15zzd, art. 15zzda i art. 15zzc ustawy o COVID-19. Prawidłowo weryfikowano spełnienie warunków umorzenia pożyczek a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, niezwłocznie przekazano beneficjentowi harmonogram spłaty zobowiązań.

¹ Dalej: „PUP” lub „Urząd”, który jest jednostką organizacyjną Powiatu Łomżyńskiego, a terenem jego działania jest obszar Łomży i powiatu łomżyńskiego.

² Od 1 czerwca 2004 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Dz. U. poz. 1842 ze zm. Dalej: „ustawa o COVID-19”. Przepisy dodane z dniem 31 marca 2020 r.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	1. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy
Opis stanu faktycznego	1.1. W 2020 r. PUP na realizację wsparcia, o którym mowa w art. 15zdd ustawy o COVID-19, tj. na udzielenie pożyczek dla mikroprzedsiębiorców na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, otrzymał z Funduszu Pracy 22 707 tys. zł⁶. (akta kontroli str. 83-84) 1.2. W 2020 r. do Urzędu wpłynęły 4774 wnioski o pożyczkę (1978 w postaci elektronicznej⁷ i 2796 w formie papierowej⁸). W okresie tym rozpatrzono 4773 wnioski⁹, z tego 4566 (95,6%) pozytywnie, zaś 207 nie zaakceptowano. Do końca 2020 r. zawarto 4566 umów, na podstawie których wypłacono wsparcie w wysokości 22.706,4 tys. zł (100% kwoty zaplanowanej na przedmiotowe wsparcie). (akta kontroli str. 83-84) 1.3. W badanym okresie do PUP wpłynęła jedna skarga dotycząca odmowy udzielania pożyczki (omówiona w dalszej części wystąpienia w pkt. 1.6.). (akta kontroli str. 83-84) 1.4. W okresie objętym kontrolą umożliwiono wnioskodawcom składanie wniosków w siedzibie Urzędu. Z zachowaniem reżimu sanitarnego wnioskodawcy przy wypełnianiu wniosku na miejscu mogli skorzystać z pomocy pracowników. W siedzibie PUP zapewniono druki wniosków i umów wraz z formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc publiczną i inne wymagane załączniki. W wyjaśnieniu Z-ca dyrektora PUP podała, iż „wnioski o wsparcie mające rekompensować skutki pandemii COVID – 19 przyjmowaliśmy w formie elektronicznej i papierowej. Zgodnie z zaleceniem MRPIPS zachęcaliśmy wnioskodawców do korzystania z platformy praca.gov.pl. Jednakże ponad 50% wniosków złożono w formie papierowej, czy to za pośrednictwem poczty polskiej, czy poprzez złożenie w urnie na listy wystawianej przed budynkiem lub w holu urzędu”. (akta kontroli str. 88) 1.5. Urząd sprawdzał czy pożyczkobiorca prowadził działalność przez okres trzech miesięcy od udzielania pożyczki. W tym celu pracownicy Urzędu wykorzystywali procedurę realizowaną przez program System Informatyczny SYRIUSZ. Uruchomiano ją tylko dla wniosków, dla których upłynął już okres 3 miesięcy od daty wypłaty środków. System automatycznie podawał komunikat „Do umorzenia”, jeżeli w analizowanym okresie w rejestrze CEIDG¹⁰ lub KRS¹¹ nie było zakończenia, zawieszenia ani wznowienia działalności. Z-ca dyrektora PUP podała, iż „jeśli z podanych danych wynikały wątpliwości, między innymi dotyczące braku wnioskodawcy w CEIDG wówczas pracownik musiał indywidualnie przeanalizować dane dostępne w rejestrach i samodzielnie podjąć decyzję o wyniku weryfikacji wniosku do umorzenia”. (akta kontroli str. 84) W ten sposób do końca 2020 r. zweryfikowano 4508 umów, z czego do końca sierpnia 2020 r. zweryfikowano 3294 umów (co stanowiło 73,2% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r.¹²). W 2020 r. umorzono 4507 pożyczek na kwotę 22 407,3 tys. zł. W jednej umowie stwierdzono brak spełnienia warunku do umorzenia pożyczki tj. zamknięcie działalności przed upływem trzech miesięcy od daty otrzymania pożyczki. W sprawie tej poinformowano wnioskodawcę o obowiązku spłaty pożyczki i przekazano harmonogram spłaty zobowiązań (5 dni po upływie trzech miesięcy od daty udzielenia pożyczki). Na dzień 31 grudnia 2020 r., należność z tego tytułu wynosi 4,58 tys. zł (zaległości z tego tytułu nie wystąpiły). (akta kontroli str. 84)

⁶ Wysokość otrzymanej dotacji z Funduszu Pracy na wszystkie formy wsparcia w ramach przeciwdziałania skutkom COVID-19 wyniosła 41.238,5 tys. zł. Kwota ta odpowiadała złożonemu zapotrzebowaniu PUP.

⁷ Opatrzony podpisem kwalifikowanym/zaufanym lub osobistym.

⁸ Jako dokument opatrzony własnoręcznym podpisem.

⁹ Z tego: 1.978 w postaci elektronicznej i 2.795 w formie papierowej.

¹⁰ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

¹¹ Krajowy Rejestr Sądowy.

¹² Do końca sierpnia 2020 r. podpisano 4.501 umów pożyczek.

W badanym okresie do PUP wpłynęła jedna skarga dotycząca odmowy umorzenia pożyczki (od matki pożyczkobiorcy, który zmarł przed upływem okresu wymaganego do umorzenia pożyczki). W sprawie tej nie wyznaczono zarządcy sukcesyjnego i nie kontynuowano działalności. W wyjaśnieniu Z-ca dyrektora PUP podała, iż „ustawa nie pozwalała nam umorzyć zobowiązania, ponieważ ustawodawca przewidział tylko jedną okoliczność umorzenia pożyczki tj. prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy. Sytuacja spadkobierców zmieniła się po uchwaleniu zmian do ustawy tj. tarczy 6.0, która umożliwiła umorzenie pożyczki w przypadku śmierci każdego pożyczkodawcy, a nie tylko w sytuacji ustanowienia zarządcy sukcesyjnego”. Wnioskodawcom po zmianie ustawy umorzono pożyczkę.

1.6. Prawidłowość udzielania pożyczek na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przez mikroprzedsiębiorców zbadano w oparciu o analizę: 40 wniosków zaakceptowanych, 11 wniosków niezaakceptowanych oraz jednego wniosku nierozpatrzonego. (akta kontroli str. 50-56)

Analiza 11 wniosków niezaakceptowanych¹³ wykazała, że:

- czas jaki upłynął od momentu ich wpływu do rozpatrzenia, według danych w systemie SYRIUSZ, wynosił w ośmiu przypadkach od 6 do 29 dni, a w trzech sprawach¹⁴ od 31 do 47 dni. Z danych przedstawionych przez Urząd wynika, iż faktyczna weryfikacja wniosków w tych sprawach nastąpiła w okresie od 16 do 19 dni od daty ich złożenia;
- we wszystkich 11 sprawach wnioskodawcy po przeprowadzeniu weryfikacji w CEIDG byli informowani¹⁵ o odmowie udzielenia pożyczki i jej powodach;
- we wszystkich 11 sprawach brak akceptacji wniosku był uzasadniony. I tak: w czterech sprawach wnioskowano o przyznanie pożyczki na spółkę cywilną (w sprawach tych poinformowano wnioskodawców o możliwości ubiegania się o pożyczkę przez każdego wspólnika oddzielnie), w czterech sprawach powodem odmowy udzielenia pożyczki było zawieszenie działalności gospodarczej (na dzień złożenia wniosku), w jednej sprawie odmówiono pożyczki w związku z wykazaniem poziomu zatrudnienia powyżej limitu tj. 17 osób, w jednej sprawie powodem odmowy rozpatrzenia wniosku był brak właściwości miejscowej PUP (siedziba firmy prowadzonej przez wnioskodawcę znajdowała się w Gdańsku). W jednej sprawie odmówiono udzielenia pożyczki z uwagi na wskazanie przez podatnika we wniosku NIP spółki cywilnej, pomimo, iż twierdził, że prowadzi działalność gospodarczą jako wspólnik spółki cywilnej. Urząd po otrzymaniu dodatkowych interpretacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹⁶ ponowny wniosek tego wnioskodawcy rozpatrzył pozytywnie (co szczegółowo omówiono na str. 5 niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 89 -91)

Analiza dotycząca jednego nierozpatrzonego do końca 2020 r. wniosku wykazała, iż został on złożony w 30 grudnia 2020 r. i rozpoznany negatywnie 4 styczniu 2021 r.

(akta kontroli str. 92)

Analiza 40 wniosków zaakceptowanych, na podstawie których wypłacono pożyczki na łącznie 200 tys. zł, wykazała iż:

- wnioski zostały rozpatrzone przez PUP w okresie od 2 do 26 dni od daty ich wpływu;
- w każdym przypadku wnioski podlegały weryfikacji w oparciu o dane z CEIDG, tj. sprawdzano, czy w chwili składania wniosku działalność gospodarcza wnioskodawcy była aktywna. Czynności weryfikacyjne przeprowadzano przed podpisaniem umowy. We wszystkich analizowanych 40 sprawach fakt weryfikacji wniosku udokumentowano dołączając do akt sprawy wydruk z CEIDG lub poprzez

¹³ Opiewających łącznie na kwotę 55 tys. zł.

¹⁴ Nr wniosków: 0209, 1664, 2145.

¹⁵ W aktach znajduje się adnotacja o poinformowaniu wnioskodawcy nie ma jednak adnotacji o datach przeprowadzenia rozmowy lub przekazania informacji.

¹⁶ Dalej „MRPIPS”.

naniesienie na wniosku adnotacji w tej sprawie. W 40 analizowanych sprawach wnioskodawcy na dzień złożenia wniosku posiadali aktywną działalność gospodarczą;

- w 37 z 40 analizowanych sprawach wypłata przyznanej pożyczki nastąpiła w ciągu dwóch dni od momentu podpisania umowy, tj. zgodnie z warunkami zawartych umów¹⁷. W trzech sprawach¹⁸ wypłata pożyczki nastąpiła od 3 do 4 dni roboczych od daty podpisania umowy. W wyjaśnieniu Z-ca dyrektora PUP podała, iż „Realizacja wniosków o wypłatę pożyczki, zweryfikowanych pozytywnie polegała na rozpatrzeniu wniosku, przygotowaniu umowy do podpisania, wystaniu umowy i przygotowaniu dyspozycji wypłaty. Wszystkie te czynności pracownik realizował jednego dnia w odniesieniu do wniosków elektronicznych oraz w odniesieniu do wniosków papierowych, które wcześniej wnioskodawca składał osobiście w urzędzie pracy i podpisywał załączone do wniosku umowy. Pozostałe wnioski, w których przedsiębiorca musiał zgłosić się do urzędu i podpisać umowę były załatwiane w ciągu kilku dni”. Z-ca dyrektora PUP odnośnie wniosków: 2228 oraz 3429 – dyspozycję wypłaty przygotowano w obydwu przypadkach w piątki /odpowiednio 15 maja i 22 maja/. Po weekendzie umowy z dyspozycją wypłaty trafiały do księgowości w poniedziałki, a we wtorek zostały zrealizowane /odpowiednio 19 maja i 26 maja/. Wniosek 3928 – dyspozycję wypłaty przygotowano 03.06.2020 /środa/, wypłatę zrealizowano 08.06.2020 r. /poniedziałek/. Z-ca dyrektora PUP wyjaśniła, iż „Nieznaczne opóźnienie występujące szczególnie w odniesieniu do ostatniego wniosku możemy usprawiedliwić spiętrzeniem prac i brakiem fizycznej możliwości przestrzegania dwudniowego terminu do wypłaty pożyczki w sytuacji, kiedy ok. 10 pracowników przygotowywało dyspozycję wypłat z różnych form wsparcia, poza pożyczką realizowano dofinansowanie działalności, dofinansowanie wynagrodzeń w ramach wsparcia z COVID -19, wypłacano zasiłki dla bezrobotnych, stypendia stażowe i szkoleniowe, refundacje prac interwencyjnych i robót publicznych. W tej sytuacji przesunięcie w wyjątkowych wypadkach wypłaty o 2 dni było czasem nieuniknione”;
- wnioskodawcy mieli dowolność w zakresie wyboru formy złożenia wniosku (w postaci elektronicznej lub papierowej);
- we wszystkich (40) analizowanych sprawach w okresie od dwóch do trzech dni po upływie trzech miesięcy od zawarcia umowy zweryfikowano, czy pożyczkobiorca spełniał warunki umorzenia. W 40 analizowanych sprawach pożyczkobiorcy spełniali warunki do umorzenia tj. prowadzili działalność gospodarczą przez okres trzech miesięcy od dnia jej udzielenia. W jednej sprawie nie można było ustalić czy pożyczkobiorca prowadzi działalność gospodarczą albowiem pożyczkę udzielono dla wspólnika spółki cywilnej, który zgodnie z wpisem w CEIDG miał zawieszoną działalność. Pożyczkę tę w wysokości 5 tys. zł udzielono na podstawie art. 15 zdd ustawy o COVID-19 na pokrycie bieżących kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który we wniosku o udzielenie pożyczki z 2 czerwca 2020 r. posłużył się numerem NIP działalności gospodarczej, która zgodnie z danymi zawartymi w CEIDG była zawieszona od 1 listopada 2018 r. Pożyczka ta została również umorzona.

Zgodnie z art. 15 zdd ust. 1 ustawy o COVID-19 „w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 starosta może, na podstawie umowy, udzielić ze środków Funduszu Pracy jednorazowo pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, który prowadził działalność gospodarczą przed dniem 1 kwietnia 2020 r.”

¹⁷ Zgodnie z postanowieniami umów o pożyczkę (§ 1 ust. 3) „wypłata pożyczki nastąpi powinna nastąpić jednorazowo niezwłocznie po podpisaniu umowy, jednak nie później niż w terminie 2 dni roboczych od podpisania umowy przez obie strony, na rachunek wskazany przez pożyczkobiorcę we wniosku”.

¹⁸ Nr wniosków 2228, 3429, 3928.

W wyjaśnieniu Z-ca dyrektora PUP podała, iż w związku z otrzymaniem pism MRPIPS z dnia 3 lipca oraz 20 sierpnia 2020 r. w których resort pozytywnie wyraził się o możliwości ubiegania się o pożyczkę przez wnioskodawcę „nie chcąc stawiać wnioskodawcy w trudniejszej sytuacji niż pozostali przedsiębiorcy posiadający taki status - Powiatowy Urząd Pracy w Łomży wniosek złożony w dniu 2 czerwca 2020 r. rozpatrzył pozytywnie i w dniu 25 sierpnia przyznano wnioskodawcy pożyczkę”.

(akta kontroli str.85)

PUP przed udzieleniem pożyczki dwukrotnie negatywnie rozpatrzył wnioski ww. osoby (z 27 kwietnia i 2 czerwca 2020 r). Obydwa wnioski zawierały między innymi wskazanie numeru identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy NIP. Na podstawie danych z CEIDG Urząd ustalił, iż firma przedsiębiorcy od 1 listopada 2018 r. ma działalność zawieszoną. W związku z powyższym 27 kwietnia i 15 maja 2020 r. poinformowano wnioskodawcę o odmowie udzielenia pożyczki.

(akta kontroli str. 95-154)

Wnioskodawca 29 czerwca 2020 r. złożył do Starostwa Łomżyńskiego skargę na odmowę udzielenia pożyczki. W skardze wskazał, iż od 1996 r. jest współnikiem w spółce cywilnej ZPD (...), a w 2016 r. założył drugą firmę własną ZPH (...), którą zawiesił w 2018 r. i to ona jego zdaniem jest problemem. Jednocześnie wnioskodawca zwrócił się do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o prawidłową interpretację tego przepisu oraz do Posła Lecha Kołakowskiego o interwencję poselską. Dyrektor PUP w dniu 20 lipca 2020 r. odpowiedział skarżącemu, że „wniosek o treści złożonej przez Pana jest negatywnie weryfikowany przez system komputerowy, system opracowany i aktualizowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Po wprowadzeniu danych zgodnych z treścią wniosku, bądź pobraniem wniosku w wersji elektronicznej (złożył Pan dwa wnioski) z systemu uzyskiwana jest informacja, iż wynik weryfikacji jest negatywny”.

(akta kontroli str. 101, 123-125)

MRPIPS pismem z 20 sierpnia 2020 r. w nawiązaniu do wystąpienia Posła na Sejm RP Lecha Kołakowskiego wskazał, iż „w CEIDG przedsiębiorca może mieć tylko jeden wpis. W związku z tym jedna osoba fizyczna może otrzymać pożyczkę tylko raz, niezależnie od tego, w ilu spółkach cywilnych jest współnikiem i czy równolegle prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek. Przedsiębiorca wykonujący działalność „indywidualnie i jednocześnie na podstawie umowy spółki cywilnej może zawiesić jedną z tych działalności zachowując aktywność prowadzenia działalności gospodarczej z tytułu tej drugiej działalności nie zawieszanej. Zgodnie z przekazanymi do MRPIPS informacjami, zawartymi ww. wystąpieniu poselskim, w takiej sytuacji znalazł się Pan (...), który zawiesił działalność indywidualną, natomiast nadal pozostał aktywny, jako współnik spółki cywilnej. W związku z powyższym osoba ta spełnia warunki do udzielenia pożyczki z tytułu prowadzonej aktywnie działalności w ramach spółki”.

(akta kontroli str. 95-96)

2. Pożyczka bezzwrotna ze środków Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej/statutowej organizacji pozarządowej

Opis stanu faktycznego

2.1. W 2020 r. PUP na realizację wsparcia o którym mowa w art.15zzda ustawy o Covid-19, tj. wypłatę z Funduszu Pracy pożyczek na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe, otrzymał 70,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 155-156)

2.2. Do 31 grudnia 2020 r. do Urzędu wpłynęło 27¹⁹ wniosków organizacji pozarządowych o pożyczkę (osiem w postaci elektronicznej i 19 w formie papierowej). Na dzień 31 grudnia 2020 r. rozpatrzono 25 wniosków²⁰, z tego 21 pozytywnie, a cztery negatywnie. Do końca 2020 r. zawarto umowy z 21 wnioskodawcami i wszystkim wypłacono wsparcie na łącznie 70,1 tys. zł (100% środków otrzymanych na przedmiotowe wsparcie).

(akta kontroli str. 155-156)

¹⁹ Dwa wnioski złożone w dniu 17 i 22 grudnia 2020 r, rozpoznano pozytywnie w dniu 18 stycznia 2021 r.

²⁰ Z tego: osiem w postaci elektronicznej i 17 w formie papierowe.

2.3. W badanym okresie do PUP nie wpływały skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przedmiotową pożyczkę czy też wypłaty pożyczki. (akta kontroli str. 155-156)

2.4. Urząd sprawdzał czy pożyczkobiorca prowadził działalność przez okres trzech miesięcy od udzielania pożyczki. W tym celu pracownicy Urzędu wykorzystywali procedurę realizowaną przez program SYRIUSZ. Uruchomiano ją tylko dla wniosków, dla których upłynął już okres 3 miesięcy od daty wypłaty środków. System automatycznie podawał komunikat „Do umorzenia”, jeżeli w analizowanym okresie w rejestrze CEIDG lub KRS nie było zakończenia, zawieszenia ani wznowienia działalności. Z-ca dyrektora PUP podała, iż „jeśli z podanych danych wynikały wątpliwości, między innymi dotyczące braku wnioskodawcy w CEIDG wówczas pracownik musiał indywidualnie przeanalizować dane dostępne w rejestrach i samodzielnie podjąć decyzje o wyniku weryfikacji wniosku do umorzenia”. (akta kontroli str. 84)

W ten sposób do końca 2020 r. zweryfikowano 12 umów (z tego dziewięć 100% umów zawartych do końca sierpnia 2020 r.), w wyniku czego umorzono 12 pożyczek na kwotę 35,6 ty. zł. W przypadku pozostałych umów (9) na dzień 31 grudnia 2020 r. nie minął jeszcze okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki. (akta kontroli str. 156-157)

Na dzień 31 grudnia 2020 r. zaległości z tytułu pożyczek nie wystąpiły. (akta kontroli str. 157)

2.5. Prawidłowość udzielania pożyczek na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności przez organizacje pozarządowe zbadano w oparciu o analizę: 21 wniosków zaakceptowanych²¹, 4 wniosków niezaakceptowanych²². (akta kontroli str. 158-160)

Na podstawie analizy czterech wniosków niezaakceptowanych ustalono, że:

- w trzech sprawach wnioski zostały rozpatrzone od 14 do 23 dni od momentu ich wpływu, a w jednej²³ zgodnie z danymi zawartymi w systemie Syriusz - 44 dni. Z-ca dyrektora PUP wyjaśnia: „wniosek nr 4687 złożony elektronicznie w dniu 08.07.2020 r. przez organizację pozarządową na wniosek dla mikroprzedsiębiorców. Wniosek taki nie zawierał oświadczenia o wysokości przychodu osiągniętego przez organizację pozarządową w poprzednim roku bilansowym. Wnioskodawcę poinformowano o konieczności uzupełnienia tych danych. Z wyjaśnień pracownika wynika, że w dniu 19.08.2020 r. w rozmowie telefonicznej ustalono, że wnioskodawca złoży nowy poprawny wniosek i taką datę, jako termin ostatecznego załatwienia wniosku wstawiono w systemie”.
- we wszystkich czterech analizowanych sprawach wnioskodawcy po przeprowadzeniu weryfikacji zostali poinformowani o odmowie udzielenia pożyczki i jej powodach,
- we wszystkich czterech analizowanych sprawach brak akceptacji wniosku był uzasadniony. I tak: w jednej sprawie przekroczono przychód w kwocie 100 tys. zł w poprzednim roku bilansowym, w jednej sprawie wniosek złożono na formularzu dotyczącym pożyczki dla mikroprzedsiębiorców, w jednej sprawie wnioskodawca nie dostarczył dokumentów (wypisów z rejestru) potwierdzających prowadzenie działalności, a w jednej sprawie wnioskodawca wycofał swój wniosek.

(akta kontroli str. 158)

Analiza 21 wniosków zaakceptowanych, na podstawie których w 2020 r. wypłacono pożyczki na łączną kwotę 70,1 tys. zł wykazała, iż:

- 18 z 21 analizowanych wniosków zostało rozpatrzonych przez PUP od 1 do 24 dni od daty wpływu, zaś trzy wnioski od 32 do 39 dni;
- wszystkie wnioski (21) podlegały weryfikacji w oparciu o dane z rejestru REGON, KRS bądź innej ewidencji (np.: stowarzyszeń zwykłych prowadzonych przez Prezydenta Miasta Łomży, Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, ewidencję klubów

²¹ Z tego: 21 wniosków rozpoznanych pozytywnie do dnia 31 grudnia 2020 r. i dwóch wniosków pozytywnie rozpoznane w styczniu 2021 r. a złożonych w grudniu 2020 r.

²² Oplewających na łączną kwotę 123,1 tys. zł.

²³ Nr wniosku 4687.

sportowych prowadzoną przez Prezydenta Miasta Łomży), tj. sprawdzano, czy w chwili składania wniosku działalność wnioskodawcy była aktywna. Czynności weryfikacyjne przeprowadzano przed podpisaniem umowy. We wszystkich analizowanych 21 sprawach fakt weryfikacji wniosku udokumentowano dołączając do akt sprawy wydruk z odpowiedniej ewidencji lub poprzez naniesienie na wniosku adnotacji w tej sprawie.

W 21 analizowanych sprawach wnioskodawcy na dzień złożenia wniosku prowadzili działalność:

- we wszystkich z 21 sprawach wypłata przyznanej pożyczki nastąpiła w ciągu dwóch dni od momentu podpisania umowy,
- w 15 z 21 analizowanych sprawach w okresie od dwóch do pięciu dni po upływie trzech miesięcy od zawarcia umowy zweryfikowano czy pożyczkobiorca spełniał warunki umorzenia. W związku z pozytywnym wynikiem weryfikacji, pożyczki w każdym przypadku umorzono. W pozostałych sześciu sprawach nie minął jeszcze okres trzech miesięcy od daty udzielenia pożyczki. (akta kontroli str. 158-159)

3. Dofinansowanie z Funduszu Pracy dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników

Opis stanu
faktycznego

3.1. W 2020 r. PUP na realizację wsparcia, o którym mowa w art.15 zzz ustawy o COVID-19, tj. wypłatę dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników, otrzymał 5.601 tys. zł, z tego środki Funduszu Pracy wynosiły 27,4%. (akta kontroli str. 160-161)

3.2. W 2020 roku do Urzędu wpłynęło 1057 wniosków od osób fizycznych niezatrudniających pracowników o udzielenie dofinansowania. W okresie tym rozpatrzono 1056 wniosków²⁴, w tym 980 pozytywnie i 76 negatywnie a jeden wniosek nie został rozpoznany. Do końca 2020 r. zawarto 980 umów i wypłacono na ich podstawie dofinansowanie na łącznie 5.339,3 tys. zł (95,3% środków otrzymanych na przedmiotowe wsparcie).

Dofinansowania ze środków Funduszu Pracy dotyczyło 283 wniosków (149 złożonych w formie papierowej i 134 – elektronicznie). Na udzielanie dofinansowania na podstawie art.15zzc ustawy o COVID-19, w planie wydatków na 2020 r. ujęto 1.534,4 tys. zł. Do końca 2020 r. rozpatrzono 283 wniosków, w tym 238 pozytywnie²⁵ i 45 negatywnie. W 2020 r. podpisano 238 umów. Do 31.12.2020 r. wypłacono na ich podstawie 1.272,7 tys. zł, tj. 82,9% kwoty zaplanowanej na to wsparcie z Funduszu Pracy.

(akta kontroli str. 160-161)

3.3. W badanym okresie do PUP nie wpływały skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie czy też wypłaty transz dofinansowania.

(akta kontroli str. 160-161)

3.4. Urząd sprawdzał czy osoby fizyczne niezatrudniające pracowników kontynuowały działalność po upływie każdego miesiąca, za który wypłacono dofinansowanie. Analizowano także: [1] Informacje przedstawione przez wnioskodawcę we wniosku oraz oświadczenie złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Poziom dofinansowania ustalano na podstawie procentowego spadku obrotów, które podawał wnioskodawca. [2] Informacje składane w załączniku do wniosku tj. w formularzu dotyczącym pomocy publicznej rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19.[3] Informacje pozyskane z CEIDG, na podstawie których sprawdzano: czy w chwili składania wniosku działalność była aktywna oraz czy działalność była aktywna w okresach, które wskazano do obliczenia spadku obrotów gospodarczych. Dotyczyło to dwóch miesięcy roku 2020 oraz analogicznego okresu w roku 2019. Czynności weryfikacyjne przeprowadzano przed podpisaniem umowy. Do wniosku dołączano wydruk z CEIDG lub – rzadziej – pracownik dokonujący takiego sprawdzenia potwierdzał ten fakt na wniosku adnotacją w tej sprawie. (akta kontroli str. 160-161)

²⁴ Z tego: 414 w postaci elektronicznej i 642 w formie papierowej.

²⁵ Z tego: 92 w postaci elektronicznej i 146 w formie papierowej.

3.5. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono okoliczności, które nakładałyby obowiązek zwrotu przyznanego wsparcia. (akta kontroli str. 161)

3.6. Prawidłowość udzielania dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników zbadano w oparciu o analizę: 40 wniosków zaakceptowanych, 10 wniosków niezaakceptowanych oraz jednego wniosku nierozpatrzonego. (akta kontroli str. 162-165)

Na podstawie analizy 10 wniosków²⁶ niezaakceptowanych ustalono, że:

- wnioski zostały rozpatrzone w terminie od 1 do 31 dni od ich wpływu,
- w każdym przypadku wnioskodawcy, po przeprowadzeniu weryfikacji, byli informowani o odmowie udzielenia dofinansowania i powodach tej decyzji,
- we wszystkich 10 analizowanych sprawach brak akceptacji wniosku był uzasadniony. I tak: w dwóch sprawach wnioskodawca wniósł podanie o anulowanie wniosku, w jednej sprawie o przyznanie dofinansowania ubiegała się spółka cywilna (w sprawach tych poinformowano wnioskodawców o możliwości ubiegania się o pożyczkę przez każdego wspólnika oddzielnie), w pięciu sprawach powodem odmowy udzielenia dofinansowania było zawieszenie działalności gospodarczej, (co uniemożliwiało wykazanie spadku obrotów w dwóch porównywalnych okresach), w jednej sprawie odmówiono dofinansowania w związku z wcześniejszym otrzymaniem takiego samego dofinansowania, w jednej sprawie wniosek został złożony przed upływem okresu, w którym wykazano spadek obrotów (wnioskodawca został poinformowany o możliwości złożenia nowego wniosku). (akta kontroli str. 164)

Analiza dotycząca jednego nierozpatrzonego na dzień 31 grudnia 2020 r. wniosku wykazała, iż został on złożony 31 grudnia 2020 r. i został prawidłowo rozpoznany 11 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 165)

Analiza 40 zaakceptowanych wniosków o dofinansowanie, na podstawie których wypłacono 209,5 tys. zł, wykazała iż:

- wnioski zostały rozpatrzone przez PUP w okresie od 1 do 29 dni od daty wpływu;
- wszystkie wnioski (40) podlegały weryfikacji w oparciu o dane z CEIDG, tj. sprawdzano, czy w chwili składania wniosku działalność gospodarcza wnioskodawcy była aktywna. Czynności weryfikacyjne przeprowadzano przed podpisaniem umowy. Fakt weryfikacji wniosku udokumentowano dołączając do akt sprawy wydruk z CEIDG lub poprzez naniesienie na wniosek adnotacji w tej sprawie. W 40 analizowanych sprawach wnioskodawcy na dzień złożenia wniosku posiadali aktywną działalność gospodarczą. Taką samą procedurę przeprowadzano w dniu akceptacji wypłaty II i III transzy dofinansowania. Poziom dofinansowania ustalano na podstawie procentowego spadku obrotów, które podawał wnioskodawca. Urząd nie weryfikował w praktyce czy przedsiębiorca nie przeznaczył tych środków na finansowanie kosztów, które sfinansował z innego źródła. Opierano się na oświadczeniu, w którym zobowiązał się do przestrzegania takiego zakazu;
- wypłata przyznanej pożyczki w analizowanych sprawach nastąpiła w okresie od jednego do siedmiu dni od momentu wydania dyspozycji wypłaty danej transzy dofinansowania (po uprzednim sprawdzeniu w CEIDG kontynuowania działalności);
- wnioskodawcy mieli dowolność w zakresie wyboru formy złożenia wniosku (w postaci elektronicznej lub papierowej). (akta kontroli str. 160-163)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²⁶ Opiewających na kwotę 53 tys. zł.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

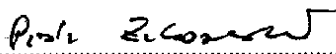
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

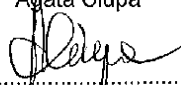
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 12 marzec 2021 r.

Kontroler:
Piotr Żukowski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
Podpis